

Beslutningsforslag nr. B 7. Fremsat den 3. oktober 1979 af Jørgen Jensen (DKP), Freddy Madsen (DKP) og Karl Møller (DKP)

Forslag til folketingsbeslutning om øget beskæftigelse

Folketinget opfordrer regeringen til at øge beskæftigelsen ved at:

1. opføre 7.000 flere almennyttige boliger,
2. øge byfornyelsesarbejdet for 2 milliarder kr.,
3. udvide de offentlige investeringer med 4 milliarder kr.,
4. ansætte 20.000 flere i den offentlige sektor,
5. forbyde overarbejde,
6. udvide barselhvilen,
7. forhøje Statens Uddannelsesstøtte med 1,4 milliarder kr. samt
8. genindføre løn i basisåret og optage yderligere 15.000 lærlinge inden for EFG.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Ledigheden er i øjeblikket på omkring 160.000 på årsbasis, og der er udsigt til, at den i 1980 igen vil nærme sig de 200.000, til trods for at adskillige titusinder er gået på efterløn.

DKP har stillet mange ændringsforslag til finansloven og har peget på en række muligheder for at forbedre beskæftigelsen. Men selv uden at

gå så langt som foreslået til finansloven kunne regeringen og folketingsrådet allerede nu mildne ledighedens hærgen.

Ideen i de 8 punkter er, at det offentlige for en nettoudgift på 5,4-5,9 milliarder kroner kunne sætte ca. 120.000 mennesker i arbejde, således at en række vigtige samfundsopgaver kan løses, uden at det forringer betalingsbalancen:

	Øget beskæftigelse antal pers.	Merimport, mia. kr.	Bruttounderskud på statsbudgettet	Nettounderskud på statsbudgettet
1. 7.000 flere almennyttige boliger	14.000	0,6	2,4	1,4
2. Øget byfornyelse for 2 mia. kr.....	11.000	0,2	2,0	1,0
3. Forøgelse af de off. inv. med 4 mia. kr.....	30.000	÷ 1,5	4,0	1,9
4. 20.000 flere offentligt ansatte.....	20.000	0,1	2,0	0,2
5. Forbud mod overarbejde	10.000	-	-	÷ 0,3
6. Bedre barselvile	9.000	-	0,8	0,1
7. 1,4 mia. kr. mere i SU	5-10.000	0,3	1,4	0,7-1,1
8. EFG-løn samt 15.000 flere EFG-lærlinge	18.000	0,2	1,5	0,5
I alt	118-123.000	ca. 0	14,1	5,4-5,9

Det bemærkes, at forslaget til dels er en genfremsættelse af et i folketingsåret 1978-79 fremsat beslutningsforslag, se Folketingstidende 1978-79, forhandlingerne sp. 5847 og 8061 samt tillæg A sp. 2967.

Bemærkninger til de enkelte punkter

Ad 1

Byggeriet af almennyttige boliger er nu nede på knap 6.000 årligt. En forøgelse med 7.000 gennem statsfinansiering vil koste brutto 2,4 milliarder kr., men heraf spares ca. 1 milliard i dagpenge.

Ad 2

Dette punkt svarer til beslutningsforslag nr. B 61 om byfornyelse og boligforbedring, fremsat den

23. januar 1979. Inden for byfornyelse er der brug for en markant forøgelse. Boligministeriet skønner, at 400.000 boliger har væsentligt behov for fornyelse. DKP tænker sig en byfornyelse, der svarer til, at man tager fat på 25.000 boliger årligt. Den ene milliard kroner fra det offentlige er tænkt som igangsætter, der kunne bringe endnu en milliard fra anden finansiering ind i dette arbejde.

Ad 3

Ved udvidelsen af de offentlige investeringer med 4 milliarder kr. årligt er der bl. a. tænkt på at forhindre indskrænkninger i de offentlige investeringer. Beskæftigelseseffekten af denne udvidelse kan skønnes til 20.000 med et importindhold på 15 pct.

Således må regeringens energiplaner fremskyn- des (med undtagelse af atomkraft), og der må ske en stærkere indsats omkring alternative energikil- der.

Den kollektive trafik kan udbygges stærkere (DSB-plan 90, DSBs elektrificering, tunnelbanen i København), og der er fortsat broen over Store Bælt at tage fat på.

Inden for disse investeringer er der også områ- der såsom uddannelse og miljø, det sociale område og sundhedsvæsenet. Reduktioner i investeringerne på disse områder bør ikke godkendes.

I PØ-udvalget har finansministeren i et svar af 13. marts 1978 i forbindelse med behandlingen af investeringsrapporten oplyst, at den gennemsnitlige importkvote på de offentlige investeringsprojekter ved bevidst satsen på dansk produktion kan ned- bringes fra ca. 25 pct. til ca. 15 pct. Gennemføres dette for samtlige offentlige investeringsprojekter, vil det – selv med den foreslåede udvidelse – inde- bære en formindskelse af importen med ca. 1,5 milliarder kr. Hermed sikres også beskæftigelsen af yderligere 10.000 personer i Danmark.

Med hensyn til virkningen på betalingsbalan- cen, som var det afgørende punkt for investerings- redegørelsens lavere investeringsramme, er vort hovedargument netop, at en bevidst satsen på dansk produktion kan reducere importen på hele dette område på trods af en væsentlig udvidelse af aktiviteten.

Ad 4

Adskillige steder inden for det offentlige er der et akut behov for flere ansatte. Den offentlige ud- gift ved ansættelse af 20.000 mennesker mere er minimal, når der modregnes sparede dagpenge og højere skatteindtægter. Der mangler hjemmehjæl- pere, småbørnspædagoger, sygehjælpere, sygeple- jersker, læger, sagsbehandlere og socialrådgivere i socialforvaltningen, navnlig på bistandskontorerne, der mangler personale i postvæsenet, på bibliote- ker, til bedriftsundhedstjenesten, til Aktion Store Selskaber og lignende i ligningsvæsenet samt til en husbondafløserordning i landbruget. Mulighederne for en bedre offentlig service for små udgifter er utallige, og de bør udnyttes netop i den nuværende ledighedssituation.

Ad 5

Forslaget er oplagt nu. Selv hvis man ser bort fra de nødvendige undtagelser, vil et forbud mod

overarbejde efter et forsigtigt skøn skabe mulighed for 10.000 flere beskæftigede.

Ad 6

Gennemførelsen af det samtidig hermed frem- satte beslutningsforslag om sikring af fødende kvinder og spæde eller nyadopterede børn vil bety- de en udvidelse til 26 ugers barselhvile og give beskæftigelse til 9.000. Igen er den offentlige net- toudgift minimal, fordi der spares dagpenge.

Ad 7

En forøgelse af Statens Uddannelsesstøtte med 1,4 milliarder kr. vil begrænse de studerendes be- hov for erhvervsarbejde. Der regnes i øjeblikket med, at studerende beslaglægger ca. 20.000 fuld- tidsstillinger inden for erhvervslivet. Ved et forsigt- igt skøn kan man regne med, at dette tal går 5.000 til 10.000 ned.

Ad 8

En genindførelse af løn i basisåret på EFG-ud- dannelserne vil øge interessen for EFG væsentligt blandt de unge. Dette vil dels betyde, at de nuvæ- rende EFG-pladser, hvoraf op mod 5.000 i øjeblik- ket står tomme, bliver fyldt op, dels vil det kræve oprettelse af godt 10.000 nye pladser. Derved kom- mer det samlede antal EFG-lærlinge på basisåret op på ca. 42.000.

EFG-lønnen vil koste staten ca. 1 mia brutto, men til gengæld spares socialhjælp og understøtte- lse, og skatten øges, så nettoudgiften kun bliver godt 300 mill. kr.

En udvidelse af EFG med 10.000 pladser vil øge driftsudgifterne med ca. ½ mia kr. Det vil medføre en øget beskæftigelse på over 3.000 (di- rekte og indirekte) og skat og sparet understøttelse bringer nettoudgiften for staten ned på 160 mill. kr.

Anlægsudgifterne er ikke medtaget, da de tæn- kes at indgå under punkt 3.

Tekniske bemærkninger

Tallene er i skønnede 1980-priser. Beskæftigel- ses- og importeffekterne er skønnet ud fra en ajourføring af Danmarks Statistiks input-outputtal. Beskæftigelseseffekten er inklusive afledte virknin- ger, dvs. at der f. eks. for første punkts vedkom- mende ikke blot er tale om den øgede beskæftigel- se i selve byggesektoren, men også om den øgede beskæftigelse i de industrier, der er leverandører til

byggeriet, servicefag m.v. I importtallene er inkluderet den øgede import, der kommer fra indtægtsforøgelsen, når en arbejdsløs kommer i arbejde.

Når man tager hensyn til den øgede beskæftigelsesfordeling på forskellige sektorer i økonomien, kan man skønsmæssigt anslå, at ca. 50.000 af de 120.000 nye job vil være kvindejob. Dette er naturligvis ikke helt tilfredsstillende, men en fuldstændig afskaffelse af kvindearbejdsløsheden vil nok kræve, at kvinder beskæftiges også uden for de nuværende typiske kvindestillinger. Dette er i øvrigt en udvikling, som man også ud fra andre hensyn bør fremme.

Med hensyn til fordelingen af de nye job på økonomiens forskellige sektorer falder en ret stor del (ca. 30.000) direkte i byggesektoren. Heraf vil omkring 10.000 falde på faglærte bygningsarbejdere og 20.000 på ufaglærte. Det vil næppe skabe problemer at skaffe den nødvendige arbejdskraft – ikke mindst blandt de unge arbejdsløse vil der være tusinder, der vil være interesseret i via speci-

alarbejderkurser at træde ind på byggefagsområdet. Byggeriet har før vist sig at kunne ekspandere hurtigt. I 1974 blev der bygget 55.000 boliger, mens der i dag kun bygges omkring 35.000. Det tyder således på, at der er en betydelig uudnyttet kapacitet i byggesektoren.

Der er intet mærkeligt i, at hele beskæftigelsesplanen kan gennemføres, uden at det betyder en forøgelse af importen. Ideen i planen er, at en bevidst satsen på dansk produktion i forbindelse med alle offentlige investeringsprojekter vil kunne reducere importen med ca. 1½ mia kr. Dette mere end opvejer den merimport, der er resultatet af de andre punkter i planen. Det er klart, at der kan gå nogen tid, inden en sådan omlægning kan gennemføres, således at der går et år eller to, inden den fulde besparelse på 1½ mia opnås, således at resultatet det første år er en beskedent merimport som følge af planen. En omlægning af statens indkøbs- og ordregivningspolitik vil kunne gennemføres uden lovændringer og uden drastiske omlægninger i produktionen.